

คำนำ

คณะวิจัยได้ใช้เวลามากกว่าปี ทำการศึกษา เรื่อง การศึกษาชนบท เพื่อการพัฒนาชนบท : กรณีศึกษาหมู่บ้าน การศึกษาครั้งนี้ได้ใช้ข้อมูลทั้งจาก เอกสาร การสัมภาษณ์ และการเข้าไปอยู่เก็บข้อมูลในหมู่บ้าน คณะวิจัยได้รับความร่วมมือตั้งแต่ระดับจังหวัดในการอนุญาตให้เจ้าหน้าที่รับผิดชอบร่วมคัดเลือกพื้นที่ พาไปดูสถานที่ ดิคค่อกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และเป็นธุระในการให้ความสะดวก ทั้งการจัดหาที่พัก และข้อมูลเท่าที่จะจัดหาได้ คณะวิจัยขอขอบคุณที่ได้รับความอนุเคราะห์อย่างดียิ่งไว้ ณ ที่นี้ด้วย

สำหรับหมู่บ้านที่ศึกษา คณะวิจัยได้รับความอนุเคราะห์จาก ท่านกำนันทั้ง 3 ตำบล ที่อนุญาตให้ทีมงานของคณะวิจัยเข้าศึกษาหมู่บ้านทั้ง 3 ในตำบลของท่านแล้ว ท่านยังกรุณาจัดหาที่พัก พาไปแนะนำทั้งคณะกรรมการหมู่บ้าน ครวเรือนตัวอย่าง ตัวแทนสถาบันต่าง ๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้าน คณะผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณที่ได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างดีไว้ ณ ที่นี้ด้วย พร้อมทั้งขอขอบพระคุณสมาชิกครวเรือนตัวอย่างของทุกหมู่บ้านไว้ ณ ที่นี้ด้วย

การศึกษางานวิจัยครั้งนี้จะสำเร็จออกมามิได้ หากปราศจากหน่วยงานนี้ ในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่จัดหาเงินทุนเพื่อให้คณะนักวิจัย ได้ทำการศึกษาและรอบรู้ในสิ่งที่สนใจได้ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น คณะผู้วิจัยขอขอบคุณสถาบันไทยคดีศึกษาซึ่งรวมถึงผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ ที่อำนวยความสะดวกในด้านบริการเงินทุนให้แก่คณะผู้วิจัย ตั้งแต่ต้นจนกระทั่งผลงานชิ้นนี้ได้สำเร็จเรียบร้อย ไว้ ณ ที่นี้ด้วย

โดยที่งานศึกษาชิ้นนี้กระทำภายใต้ข้อจำกัดหลายประการ คณะวิจัยได้ทดสอบความเหมาะสม และการระดมความคิดร่วมกับเจ้าหน้าที่ระดับตำบล และคณะกรรมการหมู่บ้าน หลังจากสัมภาษณ์ครวเรือนตัวอย่าง และก่อนที่จะได้เคลื่อนย้ายทีมงานออกจากหมู่บ้านและใช้เป็นข้อมูล หรือ เงื่อนไขที่จะใช้เป็นข้อสรุปและเสนอแนะต่อไป

ข้อศึกษาสำคัญ ๆ ที่ได้รับจากผลของงานศึกษาชิ้นนี้ จะตอบอย่างงานวิจัยหลาย ๆ ชิ้น ที่ผ่านมาว่า การจะเน้นให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนา ควรตระหนักว่า ขบวนการพัฒนานั้นต้องให้ความรู้แก่ชาวบ้านเพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้เอง บทบาทของหน่วยงานภายนอกควรเป็นเพียงผู้กระตุ้น ส่งเสริม หรือ สนับสนุนการพัฒนา และการให้การสนับสนุนมากหรือน้อยเพียงใด ควรจำแนกตามความจำเป็นในสภาพความแตกต่างของหมู่บ้านที่สมควรได้รับการจัดสรรทรัพยากรนั้นๆ แทนการให้แบบเหมารวม โดยพิจารณาเสมือนว่าทุกหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนาในระดับเดียวกันต้องได้รับการช่วยเหลือเท่าเทียมกัน

คณะวิจัยคาดหวังว่า ผลงานศึกษาชิ้นนี้คงจะให้ประโยชน์ไม่มากนักแก่การดำเนินงานโครงการพัฒนาชนบทของประเทศ นักวิจัย และนักศึกษาที่สนใจในการศึกษาหมู่บ้านในชนบท